

Informationsunderlag

Datum: 2022-12-15

Diarienummer: 10-2022-1989

Handläggare: Annsofie Rajgård

Telefon: 031-627312

E-post: annsofie.rajgard@goteborgenergi.se

Hemställan till kommunfullmäktige för investering av bioångpanna i Rya

Sammanfattning

Investeringen i en ny Bio-ångpanna i Rya är den enskilt största satsningen i omställningen av stadens fjärrvärmesystem och innebär att fjärrvärmeleveransen under normala förhållanden blir helt återvunnen och förnybar. Anläggningen beräknas bidra med välbehövlig förnybar effekt till de lokala energisystemen med ca 140MW värme och 35 MW el samtidigt som integreringen med befintligt Rya kraftvärmeverk är resursbesparande när befintlig infrastruktur kan samutnyttjas. Bränslet till anläggningen är flis och returträ transporterat med lastbil. Tidplanen för projektet är kritisk. Till följd av stigande bränslepriser i Europa så beräknas den ekonomiska nyttan till ca 200-500 mkr per driftsäsong. Driftsättning planeras till slutet av 2025 under förutsättning att investeringsbeslut fattas av Göteborg Energis styrelse i oktober 2023. Med anledning av investeringens ekonomiska omfattning behövs dessförinnan en förankring och tillstyrkan i Göteborgs kommunfullmäktige. Göteborg Energis styrelse behöver fatta beslut om ärendet till kommunfullmäktige under styrelsemötet i februari om tillstyrkan i kommunfullmäktige ska vara möjlig innan sommaren.

Ärendet

Ärendet avser information till styrelsen om kommande beslut avseende investering i bioångpanna i Ryaområdet. Investeringens ekonomiska omfattning innebär att ärendet kan anses vara av större vikt, vilket innebär att frågan behöver hemställas till kommunfullmäktige innan ett investeringsbeslut för genomförande kan fattas.

Investeringen är i enlighet med Göteborg Energis strategiska inriktning och har avgörande betydelse för bolagets långsiktiga leveransförmåga, miljöpåverkan och ekonomiska resultat. Investeringens betydelse är något som noggrant behöver förankras inför beslut i kommunfullmäktige.

Bakgrund

Etableringen av fjärrvärme i Göteborg påbörjades på 60-talet och byggdes ut kraftigt under 80-talet. En stor del av systemets anläggningar börjar nu bli till åren och Göteborg Energi bedömer att i storleksordningen 60-70% av den egna produktionskapaciteten behöver förnyas inom de närmsta 10-15 åren. Osäkerhet i de befintliga anläggningarnas tillgänglighet blir alltmer utmanande och behovet av ny baslast såväl som spets- och reservlastanläggningar är stort. Behovet av reinvestering sammanfaller praktiskt med behovet av omställningen till förnybara bränslen. För framtidens fjärrvärmekunder är en hållbar värmeleverans med lågt klimatavtryck en självklarhet. Vidare är klimatneutrala eller kanske till och med negativa utsläpp från stadens fjärrvärmeleverans en förutsättning för att nå målet om ett klimatneutralt Göteborg 2030.

Styrelsen beslutade i april 2022 om inriktningsdokumentet "Omställning fjärrvärme 2035" vilket specificerar målsättningar och vägledande principer för fjärrvärmesystemets omställning. Inriktningen ligger till grund för den långsiktiga plan som bolaget arbetar efter och löpande uppdaterar.

Omställningsresan av fjärrvärmesystemet är redan påbörjad. En ny större pelletspanna driftsätts under innevarande säsong. Vidare pågår två samarbetsprojekt med Mölndal Energi för att öka överföringen mellan systemen och förstärka med gemensam produktionskapacitet i söder. Den enskilt största satsningen i Göteborg Energis omställningsplan är dock uppförandet av en ny Bioångpanna i Ryaområdet. 140 MW tillkommande förnybar värme innebär att fjärrvärmeleveransen blir helt återvunnen och förnybar under en normalkall vinter. Det är också en viktig milstolpe i förnyelsen av anläggningsparken. Förutom värme, innebär investeringen ett tillskott av 35MW förnybar el vilket är ett positivt tillskott för den lokala elförsörjningen.

Anläggning och bränsleförsörjning

En stor fördel med att bygga en bioångpanna i Rya-området är att mycket av den befintliga infrastrukturen kan återanvändas. Befintliga Rya Kraftvärmeverk är konstruerad för fyra gasturbiner varav av tre idag är tagna i drift. Genom att komplettera anläggningen med en bioångpanna kan den fjärde linjen nyttjas samtidigt som ångturbin, skorsten och nätanslutning kan återanvändas med betydande besparingar för projektet. Rya kraftvärmeverk driftsattes 2007 och är en av Göteborg Energis nyaste anläggningar. Integreringen av en bioångpanna innebär att anläggningens fulla potential nyttjas samtidigt som driftstiden utökas på en systemmässigt strategisk plats i fjärrvärmesystemet.

Det finns stora fördelar med en samlokalisering och området i Ryahamnen är redan i anspråkstaget för liknande verksamheter med bra avstånd till övrig bebyggelse. Anläggningen som kommer att starta först i körordningen, direkt efter återvunnen värme och spillvärme kommer att bränsleförsörjas med flis och returträ som transporteras med lastbil från närområdet.

Även om diskussion pågår i eu om huruvida grot ska vara en primär eller sekundär skogsråvara så innebär bränslevalen en likriktning med övriga fjärrvärmebolag i branschen. I det svenska skogsjordbruket finns redan idag ett överskott av grot som inte hämtas ut, vilket ger en sämre påverkan på miljön än förbränning med askåterföring. Flis är ett lokalproducerat bränsle som inte kan bära alltför långväga transporter. I Göteborgsnärområde är förbrukningen av flis förhållandevis låg jämfört med övriga delar av landet varför bedömningen är att utökning av flis i en bioångpanna i Rya kommer att fungera väl på marknaden.

Det skall vidare noteras att det planerade huvudbränslet på anläggningen är returträ från Göteborgsområdet, vilket ska likställas med avfall, och alltså inte är kopplat till skogsavverkning och heller inte påverkas av EUs diskussion om primär och sekundär biomassa.

Nuläge

Ryssland invasion av Ukraina har inneburit stora utmaningar för energiförsörjningen i Europa. Sedan Tyskland avvecklade sin kärnkraft har Europas beroende till naturgasen förstärkts vilket har blivit ett kraftfullt vapen för Ryssland. Importen av naturgas från Ryssland har minskat från historiska 40% av Europas totala gasbehov till dagens obetydliga nivåer. Som en konsekvens av detta kämpar nu Europa med att ersätta detta stora bortfall av billig rysk energi med andra alternativa lösningar.

För Göteborg Energi har utveckling inneburit en stor påverkan på bolagets bränslekostnader. Jämte elhandeln är bränslekostnaderna den enskilt största förklaringen till att resultatet 2021 och 2022 är kraftigt försämrat. Framtidsprognosen är osäker och tydlig ekonomisk förbättring syns först när gasberoendet fasats ut till förmån för andra bränslen.

En bioångpanna i Rya, som redan tidigare bedömdes som en bra investering, har nu visat sig bli en nödvändighet med en resultatförbättrande effekt på ca 200-500mkr/år.

Framtid och tidplan

Tidplanen för projektet är genom sin stora ekonomiska påverkan både forcerad och kritisk. Projektet befinner sig i planeringsfas med framtagning av underlag för upphandling. Besked på miljötillståndsansökan väntas i början av 2023. Etableringen innebär en ändring i detaljplan där förhoppningen är att ny plan ska antas i augusti/september 2023. Arbetsprocessen har pågått i flera år och varit omfattande och intensiv. Om ett beslut om genomförande fattas i oktober finns realistisk möjlighet till driftsättning av anläggningen i slutet av 2025 med direkt positiv påverkan på bränslekostnaderna. Projektet är således känsligt för förseningar då bara en liten fördröjning i beslutsprocessen riskerar den ekonomiska nyttan av en hel driftsäsong.

Aktivitet	2022				2023												2024												2025											
	Q4				Q1			Q2			Q3			Q4			Q1			Q2			Q3			Q4														
	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	
GE beslut inför KF																																								
KF-beslut																																								
Styrelsebeslut genomförande																																								
Miljötillstånd																																								
Detaljplan																																								
Godkännande KS																																								
Antagande KF																																								
Upphandling (inkl förhandling)																																								
Tilldelning panna och yttre bränsle																																								
Tilldelning mark och bygg																																								
Projektering																																								
Uppförande																																								
Driftsättning																																								

Figur 1. Tidplan

Beslutsprocessen

Investeringens miljömässiga och ekonomiska vikt innebär att den behöver prioriteras i stadens alla instanser ända fram till ett tillstyrkandebeslut i kommunfullmäktige. Styrelsen ombeds härvid att genom sina respektive kanaler informera och förankra satsningen och dess betydelse och därigenom underlätta för en effektiv beslutsprocess. I samråd med stadshus har en tidplan tagits fram där målsättningen är ett KF-beslut innan sommaren 2023. Styrelsen behöver härvid besluta om ärendet i februari så att förankringen i stadshus, på stadsledningskontoret och i kommunstyrelsen hinner ske dessförinnan.

Kommunikationsplan

Ingen kommunikationsplan planeras med anledning av detta ärende.

Göteborg som ovan

Per-Anders Gustafsson